

JOAN F. MIRA

“Deu ser que hi ha una guerra a punt, deu ser que no poden esperar quinze dies, tan gran és la pressa, i tan inajornable l'espectacle, deu ser que l'enemic és a les portes de Madrid, deu ser que es tracta de la més alta i urgent ocasió de la història contemporània d'Espanya, deu ser el dos de maig. Com el fred inesperat de Xodos, és cosa que mai no s'havia vist. Com les pluges de l'Europa central, les riuades immenses que no van conèixer ni Bismarck ni l'emperador Francesc Josep”

L'oratge d'agost

Quan vostès llegiran aquest paper faltaran ja pocs dies per acabar aquest estrany mes d'agost, segon del segle i del mil·lenni, que ens ha fet tremolar de fred, fugir de brutícies de platja i de bacteris legionaris, assistir a immensos desfici-cacis polítics, presenciar a distància inundacions apocalíptiques (de l'Apocalipsi parlaré un altre dia: hi ha milions d'americans convençuts que el final dels temps és imminent), contemplar la visita indescriptible del papa Wojtyla a Cracòvia, escoltar cada dia els tambors de guerra del senyor George Bush i, en fi, passar amb l'ai al cor un mes que solia ser pacífic. No sé si els temps estan canviant tant com aquest estiu podria fer pensar, però almenys el temps atmosfèric (que els valencians en diem l'oratge, una paraula precisa i deliciosa) d'aquest hemisferi nord, d'aquesta Europa, ha fet moviments tan estranys que ni els més vells ni les cròniques recordaven de memòria o per escrit. Ni els més vells de Xodos, poblet, com vostès saben, al peu del Penyagolosa, recordaven que a mitjan mes d'agost, els dies de la festa de la Mare de Déu i de sant Roc, quan els antics veïns i els nous residents omplim les cases i les places, vinguera un fred tan llarg i tan intens com ha vingut. De tempestes d'agost se n'han conegut sempre, amb pluja i llamps i pedra, però un fred com el d'enguany ha estat una gran novetat: a casa, un servidor havia d'anar tot el dia amb jersei de llana, i per eixir al carrer calia un bon anorac. El sopar de la plaça ha hagut de ser en lloc tancat, i la nit de l'espectacle anual (varietés, varietats) els pobres actors i actrius —que ja han de fer l'esforç d'arribar fins a aquest cul de sac, fins aquest extrem interior de la terra, en furgonetes que penosament puguen els més de tres-cents revolts tancats dels últims quinze quilòmetres— havien de patir la violència del vent gelat damunt del cadafal, i quan les quatre senyoretetes del cos de ball (elles, tot s'ha de dir, de cos esplèndid i generosament mostrat) evolucionaven com el Nostre Senyor els donava a entendre, les cortines de l'improvisat escenari se'ls enredaven entre les cames llarguíssimes, els colpejaven insistentment l'esquena. Després de cada actuació heroica, tremolaven, somreien, i corrien a embolicar-se amb bates i amb llençols. Des d'ací, el meu homenatge: ballar mig despullades contra el vent glacial, en un poblet de muntanya, té un mèrit professional indiscutible.

I mentrestant, van vindre les tempestes, ací i allà, molt més abundants del que és habitual, amb més aigua, amb més pedra i més grossa, amb més platges desertes i plenes de deixalles repugnants. Poca cosa, tanmateix, comparat amb la tempesta en la mar de la política que ens preparen el PSOE i el PP (un sol projecte, una veu, un sol cor, quan es tracta de les coses que es tracta: d'Espanya, i tot això): mai no s'havia vist una urgència tan gran, mai en un quart de segle d'aquesta democràcia, per haver de convocar el parlament el mes d'agost. Deu ser que hi ha una guerra a punt, deu ser que no poden esperar quinze dies, tan gran és la pressa, i tan inajornable l'espectacle, deu ser que l'enemic és a les portes de Madrid, deu ser que es tracta de la més alta i urgent ocasió de la història contemporània d'Espanya, deu ser el dos de maig. Com el fred inesperat de Xodos, és cosa que mai no s'havia vist. Com les pluges de l'Europa central, les riuades immenses que no van conèixer ni Bismarck ni l'emperador Francesc Josep. De riuades com aquesta n'hem conegut a València i a la Ribera, com n'han conegut a Florència, al Vallès, o en tantes ciutats i comarques d'Europa. Però no solien ser a primers d'agost. I sobretot no han estat mai tan extenses: de Baviera a Romania, d'Àustria fins a Saxònia: és això el que no s'havia vist mai. Alguna cosa falla, en els cervells dels polítics i en l'ordre universal dels núvols i dels vents. Però no sabem quina. Almenys en el tema de l'oratge: en el dels polítics, potser sí.